

Voorwoord

Niet lang geleden was er een wereldkampioenschap tienkilometerschaatsen. Er waren schaatsers, er was een ijsbaan, er speelde ergens een dweilorkest en er reden Zamboni's rond tussen de ritten. Maar toch miste er iets. Het klopte niet. Die tien kilometer was geen tien kilometer. Dat WK was geen WK. Die sport was niet schaatsen.

Want Bob deed niet mee.

Zo lang ik me kan herinneren doet Bob de Jong mee aan tien kilometers. Officieel heeft hij een jaartje of twintig als profschaatser rondgereden, maar we weten allemaal dat dat onzin is. Bob doet al véél langer mee. Hij is ieders eerste schaatsherinnering. Hij droeg nog wollen pakken, hij deed pootje-over langs sneeuwrandjes, hij schaatste in een team met Ard en Keessie, hij zwierde nog met Friese doorlopers over bevroren Siberische meren en mijn opa vertelde ieder weekend verhalen over Bobs heroïsche strijd tegen de broers Perre, Pirre en Pørre Pedersen in een prehistorische sneeuwstorm op de wonderbaan van Alma Ata. Bij nader inzien was de Oerknal niets anders dan de start van Bobs schaatscarrière.

Zelden is er een sporter geweest die zo weinig veranderde als Bob. Bob deed niet aan mediatraining, niet aan modegrillen als tatoeages en hippe kapsels. Niet aan trainers die hun pupillen ramvol stoppen met moeilijke opdrachten. Bob is niet vatbaar voor wat anderen doen of denken. Hij is volledig autonoom. Hij traint op z'n Bobs, hij schaatst op z'n Bobs, hij leeft op z'n Bobs. Hij haalt zijn schouders op als iedereen hem uitlacht omdat hij tijdens trainingen rondjes de verkeerde kant op schaatst. Bob staat boven alles; de enige die hem iets kan maken is hijzelf.

Laten we wel wezen: Bob is veel meer dan een schaatser. Veel meer dan iemand die af en toe wint en af en toe verliest. Bob is schaatsen. Bob is rondjes 31,2. Bob is warme chocolademelk met slagroom. Bob is ademwolkjes als het vriest. Bob is een eindeloze discussie over aanwijsplekken en skateoffs. Bob is knikkebollen tijdens een tien kilometer met het geluid van een pruttelende

pan erwtensoep op de achtergrond. Bob is boerenkool met worst. Bob is honderdduizend jaar lang de verpersoonlijking van de winter geweest.

En nu is hij gestopt. De tien kilometer is Bobloos geworden. Zomaar, van de ene dag op de andere. (Waarom is me een raadsel - hij had nog makkelijk een jaartje of twintig, dertig meegekund.) Voortaan kunnen we alleen nog maar mijmeren over de tien kilometers van Bob en bladeren in dit boek, zwelgend in nostalgie, met waterige ogen en heimwee naar ooit.

Nooit zal de winter meer hetzelfde zijn.

Thijs Zonneveld

Dankwoord

Carl Mureau heeft in *Bob - Anders* een prachtige inzage gegeven in mijn carrière. Vele vrienden, collega-schaatsers en coaches hebben hun verhaal aan Carl verteld. Oneindig veel mensen ben ik dankbaar voor hun inzet tijdens mijn lange schaatscarrière. Met dit boek wil ik hun een tastbare herinnering geven.

Grote dank ben ik verschuldigd aan mijn ouders, die mij de hele wereld achterna zijn gereisd. Zij hebben mij nooit gepusht, maar stonden wel altijd voor mij klaar en doen dat nu nog steeds. Zonder hun steun had ik nooit kunnen bereiken wat ik nu heb gedaan.

Mijn zus is altijd op de achtergrond gebleven. Het was mijn keuze om als sportman in de schijnwerpers te staan. Ik heb ook gekozen voor het maken van deze biografie. Daaraan heeft Linda meegewerkt, wat moeilijk voor haar was. Zij verkiest een bestaan in de anonimiteit en die keuze respecteer ik.

Ik dank ook mijn medische begeleiders: Valentijn stond sinds 1997 als sportarts altijd voor me klaar, Stanley tapete mijn enkel al voor het voetbal en Rien reisde vanaf 2007 mee de wereld over. In moeilijke tijden brachten de gesprekken met Rico mij weer op het rechte pad. Ook de vele anderen die voor me hebben klaargestaan, zal ik nooit vergeten.

Waar zou ik gekomen zijn zonder de steun van mijn vrienden, ploeggenoten en trainingspartners? Dank!

Hein Jan, bedankt!

Leon, bedankt!

Ik dank mijn managers voor hun begeleiding. En alle sponsors, klein en groot, voor alle producten en financiële ondersteuning. Zonder hun steun is een topsportcarrière niet zo lang vol te houden.

En dan is er een grote lijst met trainers met wie ik door de jaren heen heb samengewerkt. Van allen heb ik wel wat opgestoken. Herman, Wim en Bart hebben op mij een onbetaalbare indruk achtergelaten.

Wie zelden genoemd worden, zijn alle vrijwilligers die de sport mogelijk maken: van jeugdtrainers en beveiligers tot juryleden en ijsmeesters. Op alle ijsbanen van de wereld stonden zij klaar om mij en al die andere schaatser onze sport te laten bedrijven. Dank!

Dank ook aan mijn grote familie, die altijd nauw betrokken is geweest bij mijn schaatsloopbaan. Dan denk ik aan de trotse ooms en tantes, neven en nichten,

van wie sommigen ook meereisden naar de grote kampioenschappen in Turijn, Inzell, Berlijn, Vancouver en/of Sotsji.

Natuurlijk denk ik dan ook aan mijn grootouders. Opa De Jong overleed helaas al in 1977, oma De Jong stierf in 1997 toen ik net senior was. Oma Zim (die stierf in 2009) maakte meer van mijn carrière mee en opa Zim heeft nog net mijn drie olympische medailles kunnen vasthouden, hij overleed kort na Vancouver in 2010.

Schaatsfans, bedankt voor zoveel mooie jaren, zoveel lawaai in Thialf. Jullie maken het schaatsen fantastisch!

Mijn olympische gouden medaille is prachtig ontworpen, in de vorm van een donut. Hij is wat mij betreft opgebouwd uit heel veel kleine stukjes goud, bestemd voor iedereen die mij heeft gesteund. Als sporter mag ik die medaille dragen, maar alle lof komt ook jullie toe. Samen maken we de schaatssport, jullie hebben ook allemaal een stukje goud verdiend.

Gedurende mijn reis langs de ijsbanen van Heerenveen tot Seoel, en van Inzell tot Vancouver, hebben zo veel mensen mij ondersteund. Steeds weer kwam ik op nieuwe namen van mensen die eigenlijk ook een plek in dit boek verdienen. Die gaf ik dan door aan Carl, die al volop aan het schrijven was. Het zijn er te veel geweest om ze allemaal aan het woord te laten. Ook tegen hen die niet genoemd zijn, kan ik slechts zeggen:

BEDANKT!

Bob de Jong, maart 2016, Joure

Inhoud

Proloog	Bob denkt dat hij de zon is	15
1	De gouden longen	20
	1.1 Bob de jongen	23
	1.2 Van debuut in München tot WK Calgary: twee keer juniorenwereldkampioen	29
	1.3 Van jonkie naar de verrassing van Nagano	41
	1.4 Bob gaat commercieel	46
	1.5 Naar TVM, falen als favoriet in Salt Lake City	52
	1.6 Uithuilen bij Wim den Elsen, klaar voor revanche in Turijn	59
	1.7 Op naar Turijn	64
2	Nog lang niet afgeschreven	76
	2.1 Bob ist ein Berliner	79
	2.2 De comeback van een afgeschreven kampioen	85
	2.3 Brons in Vancouver en Bobs relatie met Sven Kramer	95
	2.4 Bobs beste jaar ooit, bij Jillert en de BAM-boys	99
	2.5 De terugkeer van Sven en de eerste scheurtjes in het BAM-bolwerk	107
	2.6 Het olympisch seizoen vol spanningen met Jillert	116
	2.7 Laatste World Cup-zege en woede om een onterechte DQ	124
	2.8 Een afscheid in stijl?	129
	2.9 Een erelijst om ú tegen te zeggen	136
3	Bob de BN'er	138
	3.1 Bob de lifter, van de Himalaya naar het AMC	141
	3.2 Bob, daar kun je mee thuis komen	147
	3.3 Dancing with the Stars, als was in de handen van Evgenia	150
	3.4 Bob beleeft gouden tijd in Suriname	157
	3.5 De Hel van '63, Blessed Generation en Bobs eigen song	163
	3.6 Bob over het BN'erschap: "Ik heb het nooit als last ervaren"	170

4	Bobs andere passie: bouwen & innovatie	174
	4.1 Jong geleerd is oud gedaan.....	177
	4.2 De ultieme droom: het Olympisch Stadion van 2028 bouwen	182
	4.3 Bob de innovator	188
5	Bobs familie, vrienden en de vrouwen	198
	5.1 Vader Adrie en Moeder Stella: Bobs trouwste fans	201
	5.2 Linda, de zus die in Bobs schaduw staat	208
	5.3 Bob, Hein Jan en Leon, vrienden voor het leven	215
	5.4 Bob en de vrouwen, het verhaal van Gerrien	226
	5.5 Van het gele Peugeotje en de grote skischans	235
	5.6 Een gezond lichaam, maar een rug die steeds meer zeurt	241
6	Bobs karakter. En wat brengt de toekomst?	246
	6.1 Bob is Bob	249
	6.2 De toekomst? Bob houdt Nederland jong!	255
	Verantwoording	262

Proloog

Bob denkt dat hij de zon is

In de vroege ochtend van 25 februari 2006 struikt Bob de Jong door de straten van Turijn. Moederziel alleen. Hij heeft geen cent op zak. Zijn portemonnee ligt nog in het olympisch dorp, hij draagt alleen zijn accreditatie om de nek. Het is een geweldige nacht geweest. Na een reeks plichtplegingen, inclusief een tv-optreden in café Torino bij Mart Smeets, is hij de binnenstad van Turijn in gedoken. Bob heeft immers wat te vieren: hij is olympisch kampioen.

De drankiname blijft beperkt, Bob houdt het zoals altijd bij slechts een paar glazen wijn. Meer heeft hij ook nu niet nodig. Die olympische titel, eindelijk, na al die jaren noeste arbeid, geeft hem een ongekend geluksgevoel. Daar kan geen magnumfles champagne tegenop. Met een spontaan ontstaan gezelschap, onder wie shorttracker Niels Kerstholt en een paar crewleden van het Holland Heineken House, viert Bob zijn titel.

"Ik heb geen idee waar we allemaal geweest zijn, maar ik heb genoten." Aan het eind van het nachtje stappen is Bob nog als enige over. "Twee man sliepen in een hotelletje in de binnenstad en zij zeiden dat ik wel op hun kamer mocht neerploffen. Maar toen we daar om een uur of vijf aankwamen, mocht ik van de hoteleigenaar niet naar binnen. Twee anderen pakten een taxi naar hun hotel. En toen stond ik daar in mijn eentje in Turijn, niet wetend waar ik heen moest."

De zon komt al op, de postbode begint aan zijn ronde. Bob passeert markt-kooplui die hun kramen opbouwen en vraagt zich af hoe hij terugkomt in het olympisch dorp. Hij raadpleegt, met gebruik van handen en voeten, een Italiaanse politieman. Die wijst hem de richting. Hoe ver het nog is? "Tien kilometer," zegt de agent. Bob antwoordt gevat: "O, dat is ongeveer 13 minuten."

De grap komt niet binnen. De politieman weet ook niet dat die vreemde snuiter daags tevoren in 13.01,57 minuten olympisch goud op de tien kilometer heeft behaald.

Nog altijd zoekend naar een manier om thuis te komen, sluit hij aan bij enkele olympische vrijwilligers die in de metro stappen. "Ik ben mee ingestapt en heb goed opgelet waar zij eruit gingen." Zo komt hij bij het krieken van de ochtend weer in het olympisch dorp aan. Bob schuift in de eetzaal meteen aan bij het ontbijt, waar hij aan dezelfde tafel zit als Jacques Rogge, de Belgische voorzitter van het Internationaal Olympisch Comité. "Was wel grappig, al heb ik hem niet gesproken."

Om acht uur schuiven ook enkele Telfort-ploeggenoten aan, onder wie Gretha Smit, die zenuwslopende dagen achter de rug heeft. Ze is in bloedvorm, maar is slechts als reserve in Turijn. Ondanks hardnekkige pogingen van coach Ingrid Paul om haar langs slinkse weg aan een startbewijs te helpen, zal Smit slechts op de tribune zitten bij de vijf kilometer. Ze praten wat, waarna Bob zijn kamer opzoekt voor een verfrissende douche en schone kleren.

"Om tien uur moest ik bloed laten prikken voor de dopingcontrole. De dag was weer begonnen, maar ik had mijn bed niet gezien die nacht." Deze dag staat voor Bob helemaal in het teken van de medaille-uitreiking. Hij vindt het vreselijk dat hij zo lang moet wachten op die gouden plak. "Toen ik die avond tevoren door Turijn liep, spookte constant door mijn hoofd: verdomme, nu ben ik eindelijk olympisch kampioen en heb ik nog altijd die medaille niet..."

Bob, nummer twee Chad Hedrick, bronzen Carl Verheijen en hun gevolg worden met drie grote auto's weer naar de binnenstad gebracht. Daar is Piazza Castello omgetoverd tot Medal Plaza. IOC-lid Anton Geesink zal Bob zijn gouden plak uitreiken. De kampioen herinnert zich die plechtigheid nog haarfijn. "Daar sta je dan in de coulissen. Vol spanning, ik stond te shaken, kon geen seconde stilstaan. Eerst werd Carl gehuldigd, toen Chad en eindelijk mocht ik op het podium. De tv had echt geen slowmotion nodig om dat uit te zenden, want ik ben wel zo enorm langzaam dat podium opgestapt. Dit was mijn moment en dat wilde ik zo lang mogelijk laten duren. Er kwam een hele hoop bij mij los. Ik dacht vooral terug aan de vorige Spelen van Salt Lake City, die voor mij op een enorme teleurstelling waren uitgedraaid. Dit succes smaakte zo zoet."

Het Wilhelmus klinkt. Het is niet voor de eerste keer dat het volkslied voor hem wordt gespeeld, maar deze uitvoering ontroert hem meer dan ooit. Als de laatste noten zijn vervlogen, wil Bob slechts één ding: zo snel mogelijk naar zijn ouders toe die in het publiek staan. "Ik had eigenlijk eerst nog wat plichtplegingen af te werken, zoals een bezoek aan de media. Een vent van de security

hield me tegen, maar ik was net iets sneller en sterker dan hij. Het kon dan wel niet de bedoeling zijn, maar ik vond dat ik eerst even mijn eigen feestje moest vieren. Het had al ruim 24 uur geduurd en nu kon ik eindelijk die medaille aan mijn ouders laten zien. Dat vond ik gewoon even nodig, zij hadden immers ook spannende tijden beleefd.”

Bob knuffelt zijn vader Adrie en moeder Stella, die hem al die jaren hebben gesteund. “Hoe hij aan die beveiliging ontsnapt is weet ik nog niet,” zegt Stella. Adrie: “In ene was hij gevlogen en kwam hij recht naar ons toe.” Zij hebben al vaak genoeg staan stralen als zoonlief weer een nationale of mondiale titel veroverde, maar ze huilden in 2002 ook mee toen Bob als topfavoriet faalde in Salt Lake City. Daarom zijn zijn ouders extra gelukkig nu het hun oogappel eindelijk is gelukt zijn jongensdroom waar te maken. Adrie en Stella zijn nuchtere, bescheiden mensen. Maar nu zijn ook zij in de zevende hemel. Ze voelen zich ook een beetje olympisch kampioen en Bob móét die euforie eventjes met hen delen.

Met zijn gouden medaille op zak brengt hij die avond nog een bezoek aan het Holland Heineken House, waar de fans hem luid toejuichen. Bob is de enige Nederlandse man die in Turijn olympisch goud heeft behaald en daarvoor krijgt hij alle credits. De waardering is nooit groter geweest dan nu. Met een dikke lach op zijn gezicht zoekt hij tegen middernacht zijn kamer op. Hij is dan ruim veertig uur aan een stuk wakker geweest. “Ik was doodmoe en viel als een blok in slaap.”

Maar wat dan gebeurt, grenst aan een hemelse ervaring. Hartstikke mooi, maar ook doodeng. Na twee uur slapen wordt Bob wakker van een nachtmerrie, of is het een paradijselijke droom? “Ik dacht dat ik helemaal gek werd. Ik was olympisch kampioen en ik droomde dat de hele wereld aan mijn voeten lag. Mijn hele leven zou compleet veranderen. Ploegen zouden voor me in de rij staan. Sponsors zouden me vette contracten aanbieden. Ik zou aan de lopende band winkels openen en een hoofdrol spelen in de meest flitsende reclamecampagnes. Het grote geld zou eindelijk binnenstromen. Ik zou nergens meer ongestoord over straat kunnen, want overal werd ik herkend. Echt, de hele wereld zou voortaan rond Bob de Jong draaien. Sterker nog, ik was het middelpunt van het heelal. Alle sterren draaiden om mij heen, ik dacht dat ik de zon was.”

Bob is een bijzondere jongen, een eigenzinnige schaatser. Maar hij staat wel altijd met twee voeten op de grond. Van grootspraak heeft hij een afkeer. Doe maar gewoon, dan doe je al gek genoeg. Maar daar, op zijn bedje van Turijn, zweeft de kersverse olympisch kampioen heel ver boven de grond. “Ik lag gewoon te hallucineren, was echt helemaal de weg kwijt.”

Bob kan zijn gedachten niet stoppen, ligt te malen, heeft het idee dat hij helemaal gek wordt. Na twee uur houdt hij het niet langer uit. Hij moet een eind maken aan die maalstroom van gedachten. Hij gaat zijn bed uit, stapt naar de kamer van fysiotherapeut Nico Hofman en klopt op diens deur. "Nico doet open, zet meteen een paar stappen achteruit en vraagt: 'Jezus Bob, wat is er met jou aan de hand?'"

Hofman maakt zijn collega Rob Tibben wakker. "Met hem heb ik een hele tijd zitten ouwehoeren. Rob kreeg mij eindelijk rustig. Hij zei: 'Ga maar even een rondje door het olympisch dorp lopen.' Dat heb ik gedaan. Het was vijf uur 's ochtends. Zo kwam ik weer tot mezelf. Achteraf kun je zeggen dat het een heel mooie ervaring was, maar het was best wel eng. Ik denk dat je ongeveer hetzelfde beleeft wanneer je drugs gebruikt. Ik was echt helemaal van het padje. Dat kan je dus overkomen als je olympisch kampioen wordt."

Bob de Jong is misschien wel de beste stayer die het internationale schaatsen ooit heeft gekend. In Turijn 2006 beleeft hij het hoogtepunt uit zijn carrière. De Diesel van Leimuiden, zoals zijn bijnaam sinds 1996 luidt, neemt na twintig jaar afscheid. Zijn erelijst: vier olympische medailles (1 goud, 1 zilver, 2 brons), zeven wereldtitels (vijf en tien kilometer), 24 WK-medailles, acht keer Nederlands kampioen (vijf en tien kilometer) en twee keer juniorenwereldkampioen.

Het is een prijzenkast om stikjaloers op te zijn. Maar toch, toch krijgt Bob de Jong in zijn lange carrière nooit de waardering die mannen als Gianni Romme, Rintje Ritsma, Jochem Uytdehaage, Ids Postma en Sven Kramer wel ten deel valt. Bob grijpt naast het grote geld, Bob is niet de getapte jongen bij de media. Bob grijpt bij elke WK afstanden wel een of twee medailles, maar zit toch steeds weer zonder ploeg.

Dat overkomt hem zelfs in de zomer van 2006. Hij heeft de Spelen gered voor Team Telfort, dat verder geen enkele prijs pakt in Turijn. Bob droomt dat de wereld aan zijn voeten ligt, maar belandt aan het eind van zijn gloriewinter keihard op een zijspoor.

Beste lezer, welkom in de wereld van Bob de Jong.